List 5. **NOVICE** Tečaj LX.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone in za četrt leta 1 krono 50 vin., — po pošti prejemane pa za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vin., za četrt leta 1 krona 80 vin. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 80 vin. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 16 vin., za dvakrat 24 vin., za trikrat 30 vin. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 31. januvarja 1902.

Politični oddelek.

Avstrija in Rusija.

Skoro ravno ob tistem času, ko se je v nemškem državnem zboru kancelar grof Bülow nekam prezirljivo izrazil o trozvezi in z neko pikrotstvo govoril o „ekstraturah“ Italije, je prišel kot odposlanec ruskega cara polkovnik Bellegarde na Dunaj in je avstrijskemu prestolonasledniku nadvojvodi Franu Ferdinandu izročil distinkcije generala ruske konjenice, prav kakor bi bil prišel kot glasnik, da se liki Italiji tudi Avstrija vzlic trozvezi pripravlja na neko „ekstraturo“.

Mej monarhičnimi državami je že od nekdaj navada, da se vladarji mej seboj drug druzega odlikujejo in da odlikujejo tudi člane vladajočih hiš z dostojanstvi. Ta običaj se neguje seveda le tedaj, kadar je razmerje mej dotičnima državama vseskoz prijateljsko.

Odlikovanje, katero je ruski car podelil avstrijskemu prestolonasledniku je jako visoko in nekam nenavadno, kajti običajno se podeljuje princem le kak polk, ne pa generalstvo. Vrh tega je tudi upoštevati, da je car po specijelnem odposlancu dal nadvojvodi Franu Ferdinandu vročiti generalske distinkcije, kar je zopet na sebi neko odlikovanje.

Vsled tega posebnega odlikovanja se pojde nadvojvoda Fran Ferdinand ruskemu carju osebno zahvalit. Obisk sledi skoro takoj odlikovanju, izvršil se bo z velikim sijajem in bo trajal cele štiri dni, kar je sicer pri tacih prilikah velika redkost. Očividno je, da se hoče s tem obiskom v najslovesnejši obliki počastiti ruskega carja.

Nadvojvoda Fran Ferdinand odpotuje dne 6 februvarja v Petrograd. Če tudi je povod temu potovanju zgolj oseben, v kolikor more pri prestolonasledniku sploh kaka stvar osebna biti, je vender brez dvoma, da ima potovanje znamenit političen značaj. Ta značaj mu ostane, tudi če potovanje nima druzega namena, kajti nadvojvodi podeljeno odlikovanje in nadvojvodovo zahvalno potovanje je v vsakem slučaju evidenten dokaz, da vlada mej Rusijo in Avstrijo prav prijazno prijateljsko razmerje in že to je velikanskega pomena.

Ne bomo posnemali tistih globokoumnih modrijanov, ki prelivajo povodom teh dokazov prijateljstva mej Avstrijo in Rusijo cele litre črnila ter popisujejo na dolgo in široko, kaj bi se vse moglo roditi iz tega sestanka avstrijskega prestolonaslednika z ruskim carjem in ki kar ves evropski zemljevid preminjajo, toda nekaj stvari naj vender če tudi povse suhoparno zabeležimo in sicer te le:

1. Nadvojvoda Fran Ferdinand je od ruskega carja dobil odlikovanje, kakoršnega nima noben drugi nadvojvoda, tudi tistih nobeden, ki so starejši kakor Fran Ferdinand.

2. Nadvojvoda Fran Ferdinand je znan, da mej člani cesarske rodovine zastopa z največjo vnemo ideje pokojnega nadvojvode feldmaršala Albrehta, torej staroavstrijske tradicije, ki imajo svoje korenine v časih Marije Terezije in kateri so v bistvu izraz antagonizma mej Avstrijo in Prusijo. Tudi ni bil nadvojvoda Albreht nikdar prijatelj trozveze, nego se je vedno zavzemal za kar največje približanje Avstrije k Rusiji.

3. Nadvojvoda Fran Ferdinand je imel lani povodom prevzetja protektorata nad katoliškim šolskim društvom govor, ki je obudil občno pozornost. Ministerski predsednik Körber je sicer v parlamentu glede tega govora izjavil, da zanj ne prevzame nobene odgovornosti, ali iz tega še nikakor ne gre izvajati, da je nadvojvoda kar na svojo pest nastopil. V tistem govoru je nadvojvoda obsodil gibanje „Proč od Rima“ kot gibanje „Proč od Avstrije“, a da je imel njegov

govor ost proti Nemčiji, je očitno iz tega, ker se gibanje „Proč od Rima“ podpira iz Nemčije z ogromnimi sredstvi.

4. Ko je nadvojvoda kmalu po onem govoru potoval v Berolin je bil sicer sprejet z vsemi častmi ki mu gredo, toda ko je takoj za njim prišel ruski prestonaslednik, je bil ta veliko sijajnejše in znamenitejše sprejet, kar je bilo seveda vse namenoma prirejeno.

5 Pred nekaj meseci je stric ruskega carja in najvplivnejši član ruske carske rodbine prišel v Pešto obiskat avstrijskega cesarja. Namen njegovemu obisku ni bil nikdar pojasnjen, a vsestransko se sodi, da je bil namen političen in da od tedaj datira neko čedalje očitnejše približevanje mej Rusijo in Avstrijo

6. Odkar je znan nemški carinski tarif, sta avstrijska in ruska diplomacija prišli do spoznanja, da bi se morali Rusija in Avstrija skupno braniti proti temu carinskemu tarifu, ker preti obema državama od tega tarifa velika gospodarska nevarnost. Storili so se tudi že konkretni koraki v ta namen in vse rusko časopisje jih odobrava ter priznava, da so interesi mej Rusijo in Avstrijo glede novega nemškega carinskega tarifa identični.

To so okolnosti iz katerih pač očitno izhaja, da se Avstrija in Rusija druga drugi prav močno približujeta, in iz katerih se da sklepati, da hoče tudi Avstrija, posnemajoč izgled Italije, napraviti svojo „ekstratour“.

Ako gre nadvojvoda Fran Ferdinand kot nositelj avstrijsko-ruskega približanja in prijateljstva v Petrograd, ga spremljajo najboljše želje vseh pravih Avstrijancev, zlasti vseh Slovanov, ki vidijo v rusko-avstrijskem prijateljstvu povratek k staroavstrijski tradiciji in najsigurnejše jamstvo za integriteto države in za ohranitev evropskega miru.

Politični pregled.

Notranji položaj. — Predpriprave za tisto komedijo, ki se uprizori pod naslovom spravne konference, se vrše dan na dan, ni pa slišati prav nič, kar bi obetalo kaj uspeha. Zdaj se razširja vest, da hoče vlada v parlamentu ustvariti neko novo koalicijo, ki bi brez hrupa omogočila sprejetje nanagodbe z Ogrsko, vender se o tem v vseh krogih močno dvomi, ker so nasprotja prevelika, dasi je mogoče, da se Körberjevi brezstrastni vztrajnosti posreči, doseči tudi glede nagodbe nepričakovan uspeh

Državni zbor. — Poslanska zbornica je sklicana na dan 4. februvarja. Na dnevnem redu sta dve točki: rekrutni zakon in bosanske železnice. Predno pa pride zbornica k tej točki, poteče še nekaj časa, zakaj rešiti ima še nekaj zaostalih nujnih predlogov, tako predlog zastran Burov in predlog zastran terminske kupčije na borzi, a nesreča v duchevskem premogokopu provzroči gotovo nov nujni predlog.

Proračunski odsek je zadnje dni kaj mirno zboroval. Poslanec Robič je prijel predsednika višje sodnije v Gradcu grofa Gleispacha, da na južno Štajersko spravlja nemške sodne uradnike, slovenske pa odriva na Kranjsko. Pomagalo seve ne bo nič Cesarjevo pričakovanje, da se v proračunskem odseku tudi razprava o proračunu naučnega ministrstva mirno izvrši, se ne izpolni. Nemške stranke so napovedale naučnemu ministru Hartlu boj, in sicer zaradi vprašanja o ustanovitvi češke univerze na Moravskem. V soboto so bile v tej zadevi razne konference. Nemci so zahtevali, da mora minister precizno izjaviti, da se češka univerza ne ustanovi ne v Brnu in ne v Olomuci, česar vlada neče izjaviti. Te dni so imeli Nemci v tej zadevi s Körberjem posvetovanje, katerega sta se udeležila tudi Steinwender in Derschatta. Posledica je, da se je razprava o visokih šolah odložila in da se najprej rešijo drugi deli proračuna naučnega ministrstva V poslanskih krogih se govori, da hoče naučni minister Hartel demisijonirati. Vzrok je nastop nemških poslancev v zadevi nemške univerze na Moravskem. Čuje se mnenje, da je celo stvar aranžiral grof Stürgkh v namen, da Hartla izpodrine in se vsede na njegovo mesto.

Goluchowsky in Aehrenthal. — Minister zunanjih del, grof Goluchowski, o katerem se že dlje časa govori, da bo moral odstopiti, se dobro zaveda, kako slab je njegov položaj in zato že dlje časa na različne načine skuša onemogočiti avstrijskega poslanika v Petrogradu barona Aehrenthala. Ravno sedaj se je razkrila prav pikantna spletka grofa Goluchowskega V nekem monakovskem listu je izšel nedavno dopis iz Peterburga, v katerem se je opisoval avstrijski poslanik na ruskem dvoru, baron Aehrenthal, kot nasprotnik trozveze in provzročitelj raznih slovanskih napadov v ruskih dnevnikih zoper Prusijo. V dopisu se je nadalje trdilo, da zavisi že obstoječa avstrijsko-nemška zveza jedino le od tega, če ne bo baron Aehrenthal imenovan naslednikom grofa Goluchowskega. V Berolinu so slutili za tem dopisom barona Aehrenthala ter zato napeli vse sile, da ostane grof Goluchowsky še nadalje vodja avstrijskemu zunanjemu ministrstvu. Pozneje pa se je izkazalo skoraj nepobitno, da se je dopis skoval v neposrednem krogu avstrijskega zunanjega ministrstva, tedaj pod vplivom grofa Goluchowskega samega.

Zanimive napovedbe. — „Budapesti Hirlap“ prorokuje: „Zelo mogoče je, da se izvršita v naši monarhiji že v prvi polovici tekočega leta dva velika prevrata. V notranji organizaciji prav lahko prodre princip federacije na ta način, da se izroče jako važne zadeve, ki so sedaj v kompetenci državnega zbora, deželnim zborom. Na drugi strani pa se lahko zgodi, da bo naša država glede oblasti v Sredozemskem morju ter pri ureditvi razmer na Balkanu, posogla z oboroženo roko Ogrskim politikom se priporoča, da ne puste Srbije niti za trenutek izpred oči, zasledujejo pa naj tudi gonje, s katerimi se pripravljajo Francoska, Rusija, Anglija in Nemčija ob obalih Sredozemskega in Jadranskega morja. Glede Srbije pa opozarjam le, da je že Hunyady videl v duhu v Belgradu ključ do vzhodno-evropskega vladarstva“.

Srbija. — Proti kralju Aleksandru se je začela velika spletkarska akcija Vsi sledovi kažejo, da izhaja z Dunaja in sodi se, da je bivši srbski ministrski predsednik dr. Gjorgjević s to akcijo v zvezi. Podkopava se sistematično kredit Srbije in razširjajo se vesti, kakor da bo moral kralj odstopiti in da postane Karagjorjević njegov naslednik. V to, da bi se povzdignila verjetnost teh vesti in oškodila Srbija, je dobro vsako sredstvo Ko je te dni princ Karagjorgjević izdal oklic, naj se osvoboditelju Srbije postavi spomenik, so dunajski in peštanski listi takoj to razupili kot manifest, ki je naperjen proti Obrenovićem. Očitno je, da hočejo gotovi dunajski in peštanski krogi s to akcijo povečati v Srbiji vladajočo zmešnjavo in provzročiti politične, finančne in dinastične krize, a vse to zaradi tega, ker se je Srbija približala Rusiji in neče več biti ponižni sluga Dunaja in Pešte, kakor je bila za časa Milana.

Nemčija. — Te dni se mudi v Berolinu angleški prestolonaslednik. Cesar ga je seveda sprejel sijajno, a ljudstvo je ostalo hladno do kosti. Pri tem obisku se je jasno pokazala zev mej cesarjevo politiko in ljudskim mišljenjem. Cesar je na strani Angležev, ljudstvo na strani Burov, a ljudstvo nima toliko moči, da bi moglo politiki dati tisto smer, s katero se cesar ne strinja. Pa tudi cesarja ne gre obsojati, kajti kdo ve, če ga ne vodijo oziri na to, da je trozveza le še na papirju in da bi bila Nemčija popolnoma izolirana, če bi se ne držala Angleške.

Vojna v južni Afriki. — V tem, ko se angleški parlament z vso vnemo razgreva za najbrezobzirnejše nadaljevanje vojne v južni Afriki, v tem dobajajo razne vesti, ki kažejo, da nasprotje zoper Angleško vedno bolj raste. V Italiji, v Nemčiji, v Švici, v Avstriji, v Belgiji, v Nizozemski in v Franciji, da celo v Avstraliji so se čuli izrazi simpatije za Bure. Angležem primanjkuje vojaštva, začelo jim je težko iti z denarjem, vrh tega pa je položaj v Afganistanu jako nevaren. Pričakovati je, da nastanejo tam nemiri, ki zamorejo postati usodni za Angleže, kajti v slučaju nemirov, bi morala Angleška vzeti vojaštvo iz južne Afrike. Tudi na bojišču samem se Angležem ne godi dobro. Sedaj se je izvedelo, da so Angleži v času od septembra do novembra doživeli jednajst velikih porazov, katere je pa lord Kitchener v svojih poročilih popolnoma zamolčal. Usmrčenje burskih vodij Scheperja in Lotterja je mnogo Kaplandcev speljalo v burski tabor in je neki položaj Burov sedaj tako ugoden, kakor še nikdar doslej v dobi sedanje vojne.

Obrtnija.

Nova ruska železnica.

Rusija gradi novo železnico! Carski ukaz je priobčil zadevnim gubernijam, koder bo tekla ta proga, da ukrenejo vse potrebno za nakup zemljišč.

Proga bode tekla od Orengrada do Tačkenda in sicer od Orengrada, kjer je postaja že obstoječe železnice Orengrad-Samára. Od te postaje bode tekla železnica najprej južnozapadno do mesta Ilečka in od tu ob reki jednakega imena do Aktjubinska. Kmalu za Aktjubinskem stopi železnica na ruske stepe, po katerih teče do Kazálinskega blizu izliva Sir-Darja v aralsko jezero. Od tu dalje pojde železnica na desnem bregu reke Sir Dar mimo mest in trdnjav Karmagči, Perovsk in Čulek do mesta Turkestan, kjer se obrne vzhodno od Sirdarja in dospe v Tačkend in se združi ondi z že obstoječo srednjeazijsko železnico. Vsa dolžina te nove proge bode znašala 1880 *km* ali 1762 vrst. Železnica prestopi po mostovih tri velike reke: Ural, Emba in Araž.

Ta nova železnica bode velikanske važnosti, ker bode prva, ki bode vezala ruska ozemlja v osrednji Aziji z notranje ruskimi železnicami. Pomen te železnice bode torej s političnega kakor z gospodarskega stališča velikansk.

V gospodarskem pogledu se deli ta železnica v tri dele. Prvi del od Orenburga pa do Muhožarskega pogorja (425 *km*) teče pa še dokaj obljudenih krajih, kjer so za kmetijstvo novi, še neiztaknjeni pogoji. Ob Ilečku se je ljudstvo že dokaj oprijelo kmetijstva, dočim je do zadnjega še pohajalo od kraja v kraj kakor Nomadi. V bližini mesta Ilečka so tudi ogromni zakladi kamenene soli. Te zaklade izkorišča neka družba orenburških trgovcev, ki izvozi vsako leto 24,000.000 *kg* soli. — Drugi del poteče od Muhožarov pa do Kazalinskega in gre po samih pustinah, kjer razun posameznih kirgiških koč ni videti nobenega naseljenja. V tretjem letu pa poteče železnica od Kazalinska do Tačkenda, t. j. po pokrajinah z dokaj razvito kulturo. Zemlja je tu rodovitna in prebivalstvo znaša že zdaj 6—8 duš na štirj. kilometer. Žita se je pridelalo lani 570,000.000 *kg* razne vrste. V političnem oziru pa bode železnica tem večjega pomena, ker ponese iz središča Rusije ruski vpliv na skrajne meje osrednje Azije. S tem delom Rusije zopet dovrši orjaški čin svoje kulturne misije v krajih, kamor ne seže vpliv nobene druge oblasti.

Kmetijstvo.

Kako se obvaruje sadno drevje pred zmrzlino?

Znano je, da pri hudi zimi sadno drevje rado ozebe. Taka ozeblina na sadnem drevesu je jako škodljiva, ker skorja ozebljenega drevesa poči, napravi se nova, iz katere se iztaka in izpuhti sok, drevo dobi raka, hira, in se dostikrat posuši. Taka ozeblina na sadnem drevju nastane vedno na južni, to je, solnčni strani drevesa, in to radi tega, ker se vsled solnčne gorkote, katera obseva po dnevu deblo drevesa, prične drevesni sok po razgreti strani pretakati, po noči, ko pa nastane zopet mraz, pa ta sok smrzne. Ker pa se vsaka tekočina v mrazu raztegne, tako se raztegne tudi zmrznjeni drevesni sok, vsled raztegnenja pa poči istega obdajajoča drevesna škorja, včasih kar od krone do korenin.

Da se temu v okom pride, je najboljše in edino sredstvo to, da se odvrnejo solnčni žarki, da ne segrejejo v nepotrebnem času drevesa. In to se zgodi, ako namažemo drevo z gosto apneno vodo, kateri smo primešali nekoliko ilovice. Znano je, da odbija bela barva solnčne žarke od sebe in istim odvzame, oziroma oslabi njihovo moč. Ker bode drevo namazano z apnom, se istega solnčni žarki ne bodejo tako z močjo prijeli, sok, kateri po zimi v drevesu počiva se ne bode začel pretakati, in vsled tega ne more zmrzniti. Apno pa ima tudi to dobro lastnost, da vsled svoje ojstrosti uniči mah, kateri raste po drevju, uniči raznovrstno zalogo mrčesa, katera se ugnezdi za skorjo drevesa, da tam prezimi in z mladletja požre cvetje drevja.

Na ta način bode napravil sadjar s tem, da namaže drevo z apneno vodo, dvojno korist, bode

*

obvaroval, da drevje ne omrzne, in bode ob enem uničil na drevju mah in raznovrstni mrčes.

Ker je sedaj pravi čas za to barvanje dreves z apnom, opozarjamo občine, naj opozorijo svoje občane na to jako ceno in dobro sredstvo, kajti storili bodejo skoz to veliko dobroto.

Kmetijske raznoterosti.

Steklina in nagobčnik. Kakor je pes koristna domača žival, tako je pa tudi jako nevaren, kajti steklina, ta najstrašnejša bolezen, pride navadno od psa. Učeni možje so našli, da steklina pride od nekega majhnega črviča, ki se napravi v možganih ali hrbitčnem mozgu in ga učenjaki imenujejo z grškim imenom mikrokokos t. j. majhen črvič. Navadno se širi vsled grizenja, toda tudi v zraku se nahaja, kakor tudi jetične in druge škodljive živalice in glivice, katerih s prostim očesom niti ne vidimo. Dokler je telo zdravo in krepko, se samo brani teh sovražnikov, da se ga ne primejo. Če pa telo oslabi, postane pripravno tlo za take, našim očem nevidne klice raznih bolezni. Za mikrokokkos je posebno dovzetno pasje telo. Če je pes zdrav in redno živi, tedaj ni nevarnosti, da bi se ga prijela steklina. Ce pa pes preveč strada in žeja, ali ima kako bolezen, potem postane njegovo telo pripravno za steklino. Ako se v katerem kraju prikaže steklina, morajo biti psi ali privezani ali pa nositi nagobčnik (Maulkorb). Če je privezan, je to za psa huda muka, ker se pes mora gibati. Ako ga torej imaš privezanega, priveži ga na dolgo vrvico in na tak kraj, kjer nikdo veliko mimo ne hodi. Včasih ga izpusti po domačem dvorišču ali vrtu, da se izprehodi. Ne puščaj ga pa med druge pse. Nagobčnik bi naj branil, da psi ne bi grizli in tako zanesli stekline dalje. Tudi ta nagobčnik je za psa nadležna stvar pa tudi ne pomaga veliko zoper steklino. Zgodilo se je že, da so se psi z nagobčniki med seboj pošteno zgrizli ali pa raztrgali zajca. Steklina ima strahovito moč in proti njej ne pomaga nagobčnik čisto nič. In če tudi dober nagobčnik prepreči, da pes ne more grizti, se vendar steklina tudi brez grizenja lahko prenese. Za sedaj seveda, ker ne poznamo boljših pripomočkov, je boljše, da psi nosijo nagobčnike in tudi oblast to zahteva. Najboljše pa je, da konjederci skrbno pazijo in postreljajo take pse, ki se noč in dan brez vsakega nadzorstva klatijo okoli. Tudi županstva bi naj pazila na take zanikerne gospodarje, ki imajo pse samo zato, da jih z gladom trapijo in neusmiljeno pretepajo Takemu gospodarju je treba psa vstreliti ali pa ga naznaniti gosposki

Kako se kolje perutnina? Marsikatera gospodinja bo pač majala z glavo, rekši, to že jaz dobro vem, ni treba da bi me kdo učil. Pa le počasi! So gospodinje, ki leto za letom pokoljejo veliko živali, pa tako nerodno, da je grozno gledati, kako se uboge stvari dolgo borijo s smrtjo. Najhujše klanje je, če se zareže samo goltanec Kri sicer teče in žival se omami, pa srce še bije naprej in ker vrat ni čisto prerezan, kroži kri še naprej skozi hrbtiščni mozeg v možgane. Dokler je pa kri v možganih, tako dolgo tudi žival čuti bolečino. Od kraja še bolečina ni tako huda, ko se pa počasi odteka kri iz najmanjših posodic in žilic, tedaj nastopijo grozne bolečine. Živali, ki niso prav zaklane, niso v resnici zaklane, ampak poginejo vsled groznih bolečin. Meso take živali, ki se je pred smrtjo dolgo mučila, je pa večkrat sila škodljivo zdravju. Večkrat se zgodi, da se zdi žival z zarezanim vratom že popolnoma mrtva, če pa jo vzdigneš na noge, se zopet strese, ker se pri tem glava povesi navzdol in kri bolj stopi v možgane. Ako hočeš torej klati živad, si pred vsem osnaži in dobro nabrusi nož ali sekiro. Golobe, kure, gosi, race, pure zakolješ najložje tako, da jim odrežeš ali odsekaš glavo. Samo enkrat potegneš ali zamahneš in neprijetno delo je končano, žival pa tudi hitro pretrpi. Še nekaj, kako se koljejo domači zajci in pa ribe. Zajčka najprej krepko udari po zatilniku, da ga omamiš, potem pa mu zareži vrat, ribo pa če jo hočeš hitro osnažiti, udari krepko po glavi potem pa z ostrim nožem odreži glavo. Živali so za nas ustvarjene, imejmo torej usmiljenje ž njimi in jih ne mučimo po nepotrebnem.

Poučni in zabavni del.

Zjutraj.

Spisal Ivan Pucelj,

Vreme ni bilo prijazno in prav nič mikavno za postopanje po ulici, vender sem pohajal okrog brez namena, samo hoteč prebiti na prostem svoj prosti dan.

Burja se je zaganjala na vse štiri strani, prešerno se igraje z lahkimi, neredno padajočimi snežinkami, nanašala jih v zavetja na kupe in tvarjala ondi cele zamete, s planot in odprtih prostorov pa jih dvigala v velike kolobarje, te pa zopet drugod razpršila po strehah in tleh.

Na ulici je bilo malo pasantov; kdor ni ravno moral kam po opravku, ta se je raje tičal peči in zakurjenih prostorov.

Srečal sem le kako postrežnico, ki je zabuhlega, modrikastega obraza hitela svojo pot, dalje črevljarskega vajenca, ki je zadovoljno žvižgal poulično popevko, — katera je že bila tiste čase v modi, se več ne spominjam — nesoč nove škorne na dom kakemu gospodu ali morda celo kaki gospici in se veseleč morebitne pivnine, potem me je prehitel uren postrežček s težkim zavojem na rami.

A jaz se nisem brigal niti za premrazene fijakarje, ki so z gorečo kletvijo preganjali in odganjali mraz, niti za boljše oblečene pasante, niti za visoke, bogate izložbe, niti za pôtna, neprozorna okna gostilen in kavaren, za katerimi je bilo slišati glasno življenje . . .

Stopal sem po ulici počasi, nebrižno, le vesel, da sem zopet enkrat prost.

Nagloma sem se ozrl, prav nič ne vem zakaj.

In tedaj sem ozrl njo za seboj.

Oblečena je bila v nejasne, temnorujave barve dolgo zimsko jopo, okrog vratu pa je imela ogrnjeno gorko, rahlo, belo kožuhovino, tako, da ji je zakrivala skoro pol obraza. Njene svetlomodre, vodene oči so bile s polnim pogledom uprte name, tedaj, ko sem se ozrl nazaj.

Vsakokrat prej bi bil znorel od veselja, ako bi mi bila kedaj sledila; ah, če bi se bila vsaj ozrla name; v tistem hipu mi je bilo pa to grozno neprijetno in odurno. Samega sebe nisem mogel razumeti.

Pospešil sem korake in premišljal, kako bi ji izginil izpred oči.

Na prvem križpotu sem zavil v stransko ulico. Pred malo izložbo sem se ustavil, da sem se ložje nazaj ozrl.

Ona mi je še vedno sledila

To me je ujezilo. Njena bližina mi je bila neznosna. Pričel sem hitreje stopati, na ovinku pa sem se zopet ozrl nazaj in se srečal z njenimi modrimi, prosečimi očmi.

Nekaj me je zabolelo v prsih, počel sem razmišljati od kod ta sprememba, zakaj ta antipatija do nje, saj mi je bila ona vender časih vzor, celo pred nedavnim časom sem hrepenel po njej . . .

Toda moj spomin je objela gosta, neprodirna megla in nič pozitivnega nisem mogel dognati.

Kadarkoli sem se ozrl nazaj, uveril sem se, da mi sledi in neprijetno čutstvo mi je leglo v prsi. Gnusila se mi je kakor krastača in sem bežal pred njo.

Če sem hitreje stopal, hitreje mi je ona sledila.

Ugibal sem, kam bi se ji umaknil.

Stopil sem v kavarno in se vsedel k mali mizici v desni kot; takoj sem lažje dihal, čutil sem se rešenega čudne teže, neznosnega bremena.

A ne dolgo in so se vrata odprla, ona je vstopila in se vsedla k drugi mizi meni nasproti.

Razburil sem se, ter sam sebe zmerjal in si očital nemožatost, bojazen pred žensko in še druge nečedne lastnosti.

„Zakaj se je bojim? Ali ji ne morem povedati, kar ji gre? Čemu lazi za menoj? Kaj mi hoče?“

Že sem se razljučen dvigal na svojem sedežu, da bom stopil pred njo in jo odpravil za vselej, a takoj mi je sedla v ude neka čudna, prijetna nemoč, pogled pa sem pobesil pred njenim prosečim, otožnim pogledom.

Plačal sem naglo in hitel zopet na ulico.

Zopet mi je sledila.

Stegoval sem že itak dolge korake za polovico, tudi prestavljal sem nogi še enkrat hitreje kot navadno, a ona mi je vedno sledila.

To je bilo zame pregrozno.

Nisem vedel kaj početi, v dušo se mi silil obup.

Postajal sem utrujen in že sem se bal, kaj bo, kadar ne bom mogel več bežati in me dohiti.

Na mostu sem se zagnal čez ograjo, valovi so se razgrnili in me objeli . . .

* * *

Mama mi je prinesla kavo, jo postavila na obposteljno omarico, potem pa me je vzbudila, češ, da je že čas vstati.

Mencal sem si oči in se radovedno oziral okrog sebe.

Prvo, kar sem prijel v roko je bil koncept ljubavnega pisma, katero sem ji bil pisal minoli teden, potem pa sem še enkrat prebral njen kratki in jedrnati odgovor:

Cenjeni gospod!

„Ker sem Vas doslej imela za pametnega človeka, sem z Vami tudi rada prijateljsko in zaupno občevala. Ker ste se pa sedaj pokazali takega tepca in prismuknjenca (dokaz Vaše zadnje pismo), sem primorana, Vam svojo prijaznost in zaupljivost odtegniti. Ne obiskujte v prihodnje več naše hiše!

Z odličnim spoštovanjem J. V.

Kako si je zlodej zaslužil krajec kruha.

Spisal S. N. Tolstoj.

Bilo je spomladi, v onem letnem času toraj, ko odeva Vesna log in gaj s pestrimi cvetovi, in ko so travniki slični čarobnim preprogam, iz katerih so vzklile na ukaz nebeškega vrtnarja raznobojne, nežne cvetke. Narava se je vzbudila iz sladkega spanja, in tam na vzhodu je priplavalo izza visokih gor zlato solnce v vsej svoji veličastnosti. Njegovi dobrodejni žarki so pokukali tudi v borno stanico kmeta Ivanoviča ter ga prebudili iz sladkega spanja. Vstal je veselega srca in se zahvalil dobremu Stvarniku, da mu je dal učakati krasnega dne. Vtaknil je v žep krajec kruha, in ne da bi zajutrkoval, je šel v hlev, upregel jedinega konja v plug, ter se odpravil na polje. Na polje prišedši, je slekel svoj kaftan, ga vrgel pod nizko grmovje, dejal podenj krajec kruha, potem pa je šel orat. Prihajalo mu je vroče, in znoj mu je kapal po zagorelem licu, a on se ni brigal zato, saj ga je pri njegovem trudapolnem delu podpirala nada, da bode v jeseni stotero poplačan ves njegov trud. Solnce je stalo že visoko na nebu, ko je izpregel utrujeno žival. Ta se je mirno pasla ob parobku, med tem ko je njen gospodar legel v senco pod grmovje. Ker je začutil v želodcu veliko praznoto, segel je pod kaftan, da bi si utolažil glad s kruhom, katerega je prinesel seboj. Ivanovič išče in išče, a glej čudo, kruha ni nikjer. Vzdignil je kaftan, preobračal ga na vse strani, a vse zastonj, krajca ni in ga ni. „Čudno“, dejal je sam pri sebi, „žive duše ni bilo tu, in vender mu je nekdo ukradel kruh“.

Sam hudobec je med tem, ko je Ivanovič pridno oral, vzel kruh, potem pa se je skril za grmovje, da bi čul, kako se bo začel kmet jeziti in preklinjati. A varal se je. Ivanoviču je bilo sicer hudo, da mu je vzel neznan tat borno kosilce, a mislil si je: „Lakote ne bodem zato umrl. Tisti, ki je vzel moj košček kruha, je bil gotovo še bolj potreben, nego sem jaz. Bog mu blagoslovi!“

In Ivanovič je šel k vodnjaku, se okrepčal z mrzlo vodo, potem je ujel konja, ga upregel in delal zopet dalje kakor poprej.

Hudobcu ni bilo nič po volji, da se mu ni posrečilo, zapeljati kmeta v greh. Klaverno jo je popihal nazaj v pekel, kjer je povedal poglavarju hudobcev,

kako je ukradel kmetu krajec kruha, in kako je ta namesto da bi se jezil dejal, — Bog mu blagoslovi.

Poglavar pekla je bil neizmerno razjarjen. „Ti sam si kriv“, kričal je nad hudobcem, „da se kmet ni rotil, ker si stvar neumno pričel. To bi bilo lepo, ko bi začeli vsi kmetje tako govoriti! Pomisli vender, kaka škoda bi bila to za nas! Zato ti ukažem, da greš takoj na zemljo, in ako se ti ne posreči spreobrniti kmeta v treh letih, pustil te bodem kopati v blagoslovljeni vodi. Ali si razumel?“

Pred blagoslovljeno vodo je imel hudobec velik strah. Kolikor je mogel, hitel je na zemljo, a med potjo je premišljal in premišljal, kako bi pridobil kmeta za-se. Ni mu bilo treba si dolgo beliti glave, zvita njegova buča si je kmalu izmislila nekaj prav pametnega. Prav ponižno je prišel k ubogemu kmetu, kateremu je vzel kruh ter ga prosil, naj ga vzame v delo. Kmet se je sicer izgovarjal, da ga ne potrebuje, a ker mu je hudobec obljubljal, da mu hoče pridno in zastonj delati, vzel ga je vender le. In res, Ivanovič je bil popolnoma zadovoljen s svojim hlapcem. Ker je hudobec vedel, da bode isto leto velika suša, zato je svetoval svojemu gospodarju, naj seje žito na močvirnate tla. Kmet ga je ubogal, in isto leto je vladala res taka suša kakor še nikdar popreje. Ivanovičevo žito je krasno uspevalo. Vzrastlo je lepo visoko in klasje je bilo tako polno zrnja, da je obetalo stoteren sad, med tem ko je bilo na sosedovi njivi vse požgano od pekočih solnčnih žarkov. Ivanovič je imel to leto žita veliko več, kakor ga je potreboval. Naslednje leto je svetoval hudobec svojemu gospodarju, naj seje žito na suho peščeno zemljo, kajti vedel je, da bode leto čez mero deževno. Gospodar ga je ubogal, in zopet je pridelal toliko žita, da ni vedel kam ž njim.

A sedaj je začel peklenšček svoje delo. Naučil je svojega gospodarja, kako se dela iz žita — žganje. Kmetu se je dopadla žgana pijača. Pil jo je s slastjo, ter jo dal pokusiti tudi svojim sosedom.

Zadovoljen je šel hudobec v pekel poročat svojemu poglavarju, kako je zapeljal kmeta. A poglavar pekla se je hotel sam prepričati, kako je podložni peklenšček izvršil njegov ukaz, zato se je odpravil ž njim na zemljo. Prišla sta k Ivanoviču. Tu je bila zbrana velika družba. Ivanovič je namreč iz vsega žita, kar ga je več pridelal, skuhal žganje, potem pa je povabil vse bogatejše kmete iz okolice v goste. Njegova žena je pridno polnila gostom prazne kozarce. Že zopet je držala polno kupico v roki, nego, oj nesreča, kozarec ji je padel iz rok, in žganje se je razlilo po tleh.

„Prismoda, šepava! kaj ti je vender“, je kričal mož, „da tako izborno kapljico razlivaš po tleh“?

Hudobec je dregnil svojega poglavarja s komolcem, ter mu zašepetal na uho: „Ali si čul? Sedaj ne pravi več, Bog blagoslovi“!

K veselim pivcem je prisedel tudi ubog delavec, ki ni bil povabljen. Tudi on bi se rad pokrepčal z žgano pijačo. Ko ga je Ivanovič zagledal ni mu dal kozarca, ampak sam pri sebi je šepetal: „Kaj, vsakega pritepenca bom jaz napajal z žganjem“!

Tudi to je ugajalo hudobcu in zadovoljno se je nasmehnil.

„Le čakaj še nekoliko“, tolažil ga je tovariš, „pride še lepše“.

In gostje so pili in peli in bili veseli, da je bilo kaj. Pijača jim je razvozlala jezike, začeli so hvaliti drug drugega čez mero. Poglavar hudobcev je šepetal svojemu tovarišu na uho: „Ali jih vidiš? Sedaj se ližejo jeden drugemu kakor lisjaki. So že v naših rokah“.

„Da, da, sedaj se še drug drugemu dobrikajo“, pritrdil je hudobec; „ali počakaj, spijejo naj ga še en kozarec in videl bodeš, hujši bodo kakor volkovi“.

In res gostje so postajali vedno glasneji in glasneji. Kmalu so začeli zabavljati drug drugemu in se naposled celo — pretepati.

„Izvrstno! res izvrstno“! mrmral je hudobec s smehljajočim obrazom. „Potrpi še nekoliko. Še jeden kozarec naj ga spijejo in videl bodeš, taki bodo kakor prasci.“

In gostje so pili in pili, in njih govorjenje je bilo vedno bolj nerazločno. Zdaj so začeli odhajati tu jeden — tam dva — tam trije. Vsak je naredil samo dva ali tri korake, a potem se je zvrnil po blatni cesti. Ivanovič jih je hotel spremiti, a preveč se je navžil žgane pijače, noge so se mu zapletale, naposled so mu odrekle svojo službo in tudi on je telebnil kakor je dolg in širok na tla.

Neizmerna radost se je razlivala po obrazu peklenskega poglavarja; vesel je bil svojega tovariša: „Prav vestno si izvršil moj ukaz“, dejal mu je. „Ali povej mi, kako si naredil to pijačo! Kaj ne da, najprej si vzel lisičje krvi, in kmet je postal priliznjen kakor lisica; potem si primešal volčje krvi, in kakor volkovi so besneli pivci; a naposled si prilil še svinjske krvi.“

„O, vsega tega mi ni bilo treba storiti“, zavrnil ga je hudobec. „Samo žita sem mu pustil rasti v izobilju in iz tega sem ga naučil delati žganje. Obilnost je torej, ki izpridi človeka in ga stori podobnega neumni živini. Dokler je imel kmet le toliko žita, kolikor ga je neobhodno potreboval, hvalil je Boga za krajec kruha, a sedaj je to že opustil.“

Poglavar pekla je pohvalil podložnega hudobca ter ga obsipal s častjo in slavo.

Novice.

— **Osebne vesti.** Deželnovladni svetnik v Ljubljani gosp. dr. plem. Thomann je prosil za upokojenje. — De-

želni šolski nadzornik za Primorsko gosp. Anton Klodič vitez Sabladoski je šel v pokoj in je dobil tem povodom naslov dvornega svetnika. — Gimnazijski ravnatelj v Pazinu gosp. Josip Matejčič je imenovan deželnim šolskim nadzornikom za Primorsko.

— **Cerkvene vesti.** V pokoj so šli župnik v Lešah, gosp. Janez Tavčar, župnik v Srednji vasi gosp. Matija Zarnik in župnik v Zagorju ob Savi gosp Jakob Gross. — Župnik v Colu nad Vipavo gosp. J. Košir je imenovan župnikom na Koroški Beli.

— **Poročil** se je v Opatiji g. Makso Černe, sodni pristav v Voloski, z gdč Marijo Tomašičevo iz Opatije. Čestitamo!

— **Vodovod za Kranj in okolico** Okrajno glavarstvo je obvestilo kranjsko občino, da je poljedelsko ministrstvo odobrilo vodovodni načrt za Kranj in okolico, ter za enkrat obljubilo pokriti 40 odstotkov vseh stroškov.

— **Nova hranilnica in posojilnica** se je pred kratkim ustanovila v Naklem pri Kranju.

— **Žebljarska zadruga za Kropo in Kamno gorico** si je omislila prve stroje za izdelovanje žebljev, kateri stroji so bili 22. t. m. slovesno blagoslovljeni.

— **Umrlo** je v Ljubljani tekom leta 1901 z mrtvorojenci vred 1267 oseb.

— **Gradnja bohinjske železnice.** Podjetje Gross & Bischof je dobilo od železniškega ministerstva povelje, da odpravi gališke voznike in da odda vožnjo domačinom.

— **Major Trbuhović,** ki je te dni umrl, je bil z dušo in telesom vojak. To kaže tudi njegova poslednja volja. V svoji oporoki je prosil, naj se pri njegovem pogrebi svira Radeckega koračnica. Vojno zapovedništvo v Zagrebu sicer tej želji ni ustreglo, pač pa je odredilo, da vojaška godba zasvira koračnico, ko se pokojnik položi v zemljo. In tako se je tudi zgodilo

— **Slovenci v Marnbergu** so izdali oklic, s katerim prosijo prispevkov za zgradbo slovenske šole v Marnbergu. Prispevki naj se pošiljajo dekanu gosp. Huclu.

— **Občinske volitve v Ormožu.** Letos se Slovenci občinskih volitev sploh niso udeležili, tako da so nemškutarji „sijajno" zmagali v vseh treh razredih.

— **Lesna zadruga** se snuje v Savinjski dolini in bo v ta namen v nedeljo shod v Gornjem gradu

— **V Rušah pri Mariboru** se nahaja velika železarna in livarna, katera je bila doslej last necega Hermana. Zdaj je to tovarno kupil g. Alojzij Pogačnik, trgovec in župan v Cerknici.

— **Novi davek v Gradcu.** Grški mestni svet je izdelal načrt za novi takozvani ubožni davek, s katerim se obremenijo vsi, tudi penzijonisti, ki imajo nad 2000 kron letnih dokodkov. Najnižji davek znaša 2 krone. Po dosedanjih poizvedbah se bo naložil novi davek 14.507 osebam, ki bodo plačevali skupno 325 552 kron letnega ubožnega davka.

— **Svoj 103. rojstni dan** je te dni obhajala v mestni hiralnici v Celovcu vdova Katarina Glančnik. Starka je še zdrava in primeroma dosti čila.

— **Ruski kružok** so ustanovili v Trstu. Vpisalo se je že 60 članov. Predsednik je dr. E. Slavik.

— **Poreško-puljski škof Flapp** je — kakor čuje „Naša sloga" — odredil, da se naj one tri „Češčene Marije" in „Češčena bodi kraljica", ki jih moli duhovnik po tihi maši skupno z ljudstvom v domačem jeziku, odslej v italijanskih župnijah poreško puljske škofije molijo v italijanskem jeziku, u hrvatskih župnijah pa da je italijanskim duhovnikom prepuščeno, da jih molijo ali v italijanskem jeziku ali pa v latinskem.

— **Podporno društvo za slovenske visokošolce v Pragi** uljudno prosi prijatelje, naj pošiljajo svoje denarne doneske na adreso društvenega blagajnika: „J. U. dr. J. Ettel šl. z Hvozdomilu, advokát Praha-Vinohrady, Palackého třída 8", dopise pa na predsednika: Fr. Tomšič, nadinžener, Praha, Spálená ulice 24", — ker imamo s poštnimi uradi sitnosti, ako so pošiljatve adresovane pod naslovom samega društva. Ob enem pa prosimo zopet vse rodoljube in prijatelje slovenskega dijaštva za izdatno podporo

— **Društvo »Zvezda« na Dunaju** ima svoj zabavni večer v nedeljo 2. februarja t. l. v dvorani „zum Regensburgerhof" I. Sonnenfelsgasse 2. Začetek ob 6. zvečer.

— **Umrli.** V Ljubljani je umrl bivši škofjeloški župan gosp. Valentin Sušnik. — Na Savi ob južni železnici je umrl upokojeni učitelj gosp. Josip Karol Sanuškar, v starosti 70 let — V Sarajevu je umrl računski kalkulant gosp. Fr. Pirc, ki je bil gardni nadporočnik ranjega mehikanskega cesarja Maksa in ž njim vred obsojen na smrt, a pomiloščen.

— **Premogovo žilo** pri Vnanjih Goricah pri hiši Janeza Pezdirja sta baje našla kajžarja obrtnika Fran Stanonik in Fran Rogovšek. Kajžarja že sanjata o — milijonih!

— **Pomiloščenje.** Pri zadnjih porotnih obravnavah v Mariboru je bilo 6 oseb obsojenih na smrt. Cesar je 5 izmed teh obsojencev pomilostil in so bili ti obsojeni: Jakob Grlič, ki je neko ženo umoril, na 20 let, Jernej Letnik, ki je umoril svojega zeta, na 20 let, Fr. Lovrec, ki je umoril svojega svaka, katerega sta njegova žena in njena mati vrgli svinjam, na 15 let in Marijo Vertič, ki je umorila svojega otroka, tudi na 15 let. Pravda zoper šestega obsojenca še ni dognana.

— **Ustrelil** se je v Gradcu na pokopališču ravnatelj graškega poštnega urada Josip Chenevière; v Kisovcu pri Zagorju se je ustrelil rudniški nadpaznik Fr. Vodljan; v Trstu se je zastrupil upokojeni žandarmerijski narednik, 40letni Josip Ukmar iz Sežane.

— **Bolno dekle na ognjišču zgorelo.** V Rojanu je 18letna Ana Antončič že dolgo časa ležala bolna v postelji. Te dni je šla v kuhinjo po juho, a se je zgrudila na ognjišče. Ogenj se je prijel njene obleke in je dekle na ognjišču zgorelo.

— **Utopljenca** so našli pretečeni teden v Kolpi pri Radovicih poleg Metlike. V njem so spoznali Jurija Vidovo, doma iz Bojanje vasi.

— **Velika eksplozija** se je zgodila v plavžu v Škednju. Nekatere hiše so se tako tresle, da so ljudje strahoma bežali na cesto.

— **Nesreča.** Na Jesenicah je delavec Pibernik iz Pirnič padel z mostiča čez neki potok tako nesrečno, da je na mestu mrtev obležal.

— **Ženska je začela goreti** dne 21. t. m. na glavnem trgu v Mariboru. Na nerazrešljiv način se ji je užgala obleka. Na srečo je bil mestni policaj blizu, ki je gorečo obleko hitro pogasil. Ženski se ni druzega žalega zgodilo, kakor da se je hudo prestrašila.

— **Ujet tat.** V zadnjem času so se zgodile v škofiji in v stolnem župnišču večje tatvine. Policija se je dolgo trudila, da pride storilcu na sled. Naposled ga je vender zasačila. Tatvine je izvršil pisar Janez Pogačar. Pogačar je v Celovcu tako zapravljal, da je obrnil nase pozornost policije. Priznal je svoje dejanje, a ukradeni denar je že ves zapravil.

— **Koliko je Čehov na Dunaju.** Število Čehov na Dunaju silno narašča. Sedaj je že toliko Čehov na Dunaju, da bi njihovi otroci napolnili 20 velikih ljudskih šol. Mnogo tisoč Čehov je te dni zahtevalo ustanovitev 20 ljudskih šol na Dunaju Pride gotovo čas, ko si pribore pravico. Na Dunaju izdajajo Čehi mnogo listov in tudi svoj dnevnik so pričeli izdajati.

— **Bestijalen umor.** V Lvovu je bil obsojen cigan Filip Dank na smrt na vešalih, ker je umoril svojo ljubico

M. Živnak na uprav grozen način. Živel je ž njo v neki vasi pri Sanoku več let, potem pa jo je zapustil, a M. Živnak je začela razmerje z drugim. To je pa cigana razjarilo, delal se je zaljubljenega in je tako pregovoril bivšo ljubico, da je prišla zopet k njemu stanovat. Spravo sta obhajala s pojedino. Cigan je pil, pel in plesal: nakrat pa je naredil na tleh s kredo velik bel križ, kar pomenja, da bo nekdo iz med družbe umrl. Potem je pa zgrabil ženo za lase, vlekel jo je po sobi ter suval tako dolgo s čevlji, da je onemogla. nato jo je še večkrat sunil z nožem. In še s krvavim nožem je grozil svojemu 14letnemu sinu in 10letni hčeri, da ju takoj umori, ako ne bosta rekla pred sodiščem, da je umoril mater njen brat. Otroka sta govorila resnico; cigan pa se je delal blaznega, a zdravniki so spoznali, da ni v resnici blazen. Obsojen je bil na smrt, kar je potrdil tudi višji kasacijski dvor.

— **Brata Seljan v Evropi.** Brata Hinko in Mirko Seljan, katera sta bila mnogo let na dvoru kralja Menelika v Abesiniji, sta te dni prišla v Neapolj. Od ondot odpotujeta v Švico, Belgijo in Francijo in meseca svečana v Zagreb. Tu nameravata predavati o svojih dogodkih na dvoru kralja Menelika. Kakor znano, je bil Hinko Seljan guverner Menelikov v ekvatorijalni pokrajini.

— **Radikalno sredstvo** Mnogi gledališki ravnatelji si skoraj niso mogli pomagati proti previsokim ženskim klobukom v gledališču. Nek amerikanski ravnatelj pa je prišel na posebno srečno misel. Na eno, levo stran, je v gledališču posadil same gospode, na desno same gospe. Ko so gospe videle, da s klobuki njim samim zapirajo razgled po gledališču, so same vzele klobuke raz svojih glav in poslej v onem gledališču gospe nimajo več klobukov na glavah.

— **Obesil radi žaljive razglednice** se je v Berolinu neki železniški sprevodnik Warkus. Vedel je, od kod mu prihaja žaljiva razglednica na novega leta dan in to ga je gnalo v smrt. Kako škodljiva in barbarska je navada ob novem letu pošiljati žaljive dopisnice, vidi se iz tega slučaja Koliko slabih posledic, sovraštva in zaničevanja pa prinaša ta navada, to se niti misliti ne da.

— **Kraljevska angleška krona.** Angleško časopisje, sedaj ko se bliža čas kronanja njihovega kralja, prinaša sliko stare kraljevske krone kot svetinjo, ki jo je zapustil sv. Edvard angleškemu kraljevskemu dvoru Toda francoski listi pa oporekajo, da bi bila to prava krona sv. Edvarda, ker je baje tisto dragoceno krono zastavil že kralj Edvard III. l. 1342 za 45 000 cekinov. Isti kralj, ne le da ni mogel nikdar potem odkupiti te krone nazaj, temuč je založil še jedno privatno krono za drag denar pri nekem judu leta 1346. Zgodovina ne pove nikjer da bi bili nasledniki kedaj rešili te zastavljene krone, najmanj pa je mogoče misliti to o sedanjem angleškem kralju, ki mu je ta nesrečna vojna z Buri vže tako vse blagajne izprazni.

— **Mej mužiki.** Neki mužik iz dvinske okolice je odšel v bližnji trg, da si izposodi nekaj denarja ter kupi mrtvaško trugo za svojo umrlo ženo. Njegovi sosedje so pijančevali mej tem v domači krčmi, proti večeru pa so šli mužiku nasproti; v gozdu pa so nanj počakali, in ko je došel, so mu vzeli denar ter zvezanega položili v mrtvaško trugo. Potem so odšli nazaj v krčmo pijančevat. K sreči se je peljal kmalu nato neki uradnik, ki je reveža rešil gotove smrti ter se je peljal ž njim k dobrim sosedom v krčmo, ter jih je dal vse zapreti.

— **Posebna vrsta človeške utrjenosti.** Na Fidši-otocih v Tihem morju je dobiti takih ljudi, katerih organizem je tak, da prenaša zelo visoke temperature, da celo temperature, ki jo ima ogenj, kar potrjujeta naravoslovca dr. Hochen in dr. Colquihoun. Ta dva pripovedujeta naslednje: Na gozdni planoti bila je napravljena peč, mereča šest štirjaških metrov. Ta peč, potlakovana s kamenjem, se je zakurila; toplomer je kazal čez 100 stopinj C. Zbranih je bilo mnogo domačinov, iz katerih sredine stopi osem mož in ti gredo v razbeljeno peč. Bosi so hodili po razbeljenem kamenju in čez pol minute so prišli nepoškodovani iz peči. Ni se jim ničesar poznalo, celo njihova obleka bila je nepoškodovana, pač pravo čudo! Kaj tacega se nahaja tudi v Indiji, na Japonskem, na otoku Trinidad, in se ne more to drugače tolmačiti, kakor da je to neka posebna vrsta utrjenosti, ki dela človeka neobčutnega, da lahko prenaša zelo visoko temperaturo.

— **Sorodnico umoril na sveti večer.** Na sveti večer, ko vlada mej sorodniki največje prijateljstvo, je v Pragi 19letni Vaclav Vavra umoril 68letno vdovo Marijo Jung, mater svoje svakinje. Vavra je prinesel s seboj božično darilo, gosli za sinčka svoje svakinje. Marija Jung je bila sama doma, pred njo je pa ležalo nekaj desetakov Vavra se je polakomnil denarja, prijel je starko za vrat in jo zadavil. Ko je pograbil 76 kron, je čul, da gre po stopnicah domov svakinja. Vavra je hitro zaprl sobo in na trkanje ni odprl. Svakinja je hitela v kuhinjo in udrla steklo pri kuhinjskih vratih. Mej tem je Vavra hitro odprl sobo in zletel po stopnicah Svakinja, ko je videla svojo mater zadavljeno, je imela še toliko moči, da je zakričala: „Primite morilca“. Njen klic so ljudje na ulici čuli in ko je Vavra pritekel na ulico, so ga ljudje prijeli.

— **Najplodneji sedaj živečih pesnikov** je japonski cesar Mikado. On siplje pesmi na papir kakor iz rokava, ne jeden dan ne mine, da bi jih ne napravil kakih trideset. Seveda kakšne so te pesmi, o tem javnost ne zve, ker cesar daje svoje pesmi čitati jednemu svojih uradnikov, ki si ga nalašč drži v ta namen. Temu je naloga, da sodi in pove svoje mnenje. Menda pa tudi ta ne sme biti odkritosrčen, drugače bi mu znala odleteti glava. Od l. 1892 do letos je napravil princ Mikado 37 000 pesmij, katere vse je moral njegov kritičar prečitati.

— **Samomori vojakov.** V Avstriji je bilo pretečenega leta 313 samomorov, 62 poskušenih samomorov, 12 pa je bilo ponesrečencev.

— **Alfons XIII.** Španski kralj Alfons XIII bo v sušcu 16 let star ter bo nastopil kraljestvo. Ob tej priliki se bo odkril spomenik njegovega očeta Alfonsa XII.

— **Napoleon in ženske.** Napoleon je imel dovolj ljubavnih spletk, vendar je pa dve ženski iskreno ljubil — Josipino in Marijo Lujizo, svoji ženi. O cesarici Josipini je zapisal v svojih „Spominih“: „Josipina je pristna Parižanka, polna milin in ženskih slabostij Vselej je dejala najpoprej „ne“, dan pozneje, ko si je stvar premislila, pa „da“. Vedno je lagala, toda duhovito. Imela je slabe zobe, toda znala jih je spretno skrivati. Vsaj enkrat na mesec mi je vselej povedala, kar je imela na srcu, kar jo je težilo. Za denar mene ni vprašala toda za mojim hrbtom je delala dolgove. Bolj sem ljubil Josipino nego Marijo Lujizo, saj je bila žena, katero si je izvolilo prostovoljno moje srce in ž njo sem se povzdignil do svoje časti. Težko sem se ž njo ločil, ker ni imela otrok; ona je omedlevala, jaz pa sem jokal na skrivnem. (Josipina, kakor znano, se ni omožila z Napolenom iz čiste ljubavi, imenovala ga je „zaljubljeni norček“ in za njegovim hrbtom se je ljubimkala z marsikaterimi generali, kar je njen Napoleon izpregledal po viharnih prizorih) — Marija Lujiza je bila čisto drugačna, brezpogojno je ubogala Napoleona, ter izvršila njegove najneznatnejše želje. Kadar je dobila 100 000 frankov, je imela nepopisno veselje; dolgov ni delala, lagala nikdar. Ko jo je Napoleon vprašal, kaj so jej dejali, ko je odhajala iz Dunaja, je odkritosrčno rekla: Kadar boš sama z Napoleonom, ubogaj ga vselej na prvo besedo. O ženskah sploh pa je imel Napoleon precej nespoštljivo in cinično mnenje ter večkrat dejal: Ženska ne doseza nikdar možkih zmožnosti, je le stroj za izdelovanje otrok.

— **Prestolonasledništvo v Srbiji.** Srbski krogi se prav živahno zanimajo, kdo bo naslednik kralja Aleksandra, ako ostane njegov zakon brez otrok. „Berliner Lokal-Anzeiger" prinaša iz Belgrada vest, da hoče kralj Aleksander leta 1902 ob stoletnici vladanja Karagjorgjevićev, proglasiti pravnuka prvega vladarja Petra Karagjorgjevića, ki študira sedaj v Peterburgu, naslednikom srbskega kraljestva. Kraljica Draga pa seveda s tem ni zadovoljna

— **Morilec žensk na Rivieri.** Na Rivieri med Monte Carlo in Cannes potepa se roparski morilec, ki v prvi vrsti napada samo mlada dekleta. V Tamarian so dobili zabodeno in oropano neko mlado služkinjo, v bližini Cannesa je umoril neko trgovčevo hčer in jo vrgel v vodnjak, nekaj dni pozneje so našli umorjeno neko prostitutko. Na železniški progi med Nico in Monte Carlo našli so na železniški progi zaklano neko 20letno prodajalko. Na licu mesta je ležal velik kuhinjski nož in moški klobuk. Doslej se še ni posrečilo priti zverinskemu človeku na sled.

— **Bestijalno zabavo** si je privoščilo v ogrski vasi Palanka pred nekaj dnevi pet kmečkih fantov. Privezali so slaboumnega pastirja Petkovicsa na železen stolp, okrog njega pa raztrosili snop slame ter jo zažgali. Pretresujoči krik nesrečnega pastirja jim je bil v zabavo. Nekaj kmetov je potem prihitelo in osvobodilo Petkovicsa, ki je bil že ves opečen in nezavesten. Zločince so prijeli orožniki.

— **Duhovitost vladarjev.** Grška kraljica ima album, v katerega so različni vladarji zapisali svoje mnenje v različnih vprašanjih, ki jih jim je stavila kraljica. Tako je med drugim odgovoril grški kralj na vprašanje, kaj on smatra za srečo, sledeče: „Da bi imel vedno mnogo zlata in bi mi ne bilo treba biti kraljem". Na vprašanje, kedo je nesrečen, zapisal je švedski kralj tole: „Meni se dozdeva nesrečnim oni človek, ki ima ozke čevlje in kurja očesa". Angleški kralj Edvard VII odgovoril je na vprašanje, kateri človek mu je najbolj zopern, tako le: Meni je najbolj zopern tisti človek, ki na ulici s prstom pokaže človeka, o katerem se govori". Na ravno tisto vprašanje odgovoril je cesar Fran Josip: „Meni pa je najbolj zopern oni človek, ki pri vsakej priliki, ko se snide z znancem, ne vé reči druzega kakor: Joj, kako ste se postarali". Ruska carica pa je pod to rubriko zapisala: „Meni je najneznošnejša žena, ki vedno hvali sama svojo deco, drugi otroci pa so v njenih očeh polni slabostij".

— **Tragedija na morju.** V Revalu blizu otoka Stenekaera zmrznil je vsled silnega mraza precejšen zaliv morja. Na ledu je bilo trideset ribičev in deset konj. Nenadoma je jel led pokati in se lomiti ter se je pogreznilo razun enega človeka vse v morje. Vsi ribiči in konji končali so žalostno pod ledom.

— **Stavka na angleškem dvoru.** Med angležkimi dvornimi gospemi buknil je štrajk radi — toalet, katere bi morale obleči o priliki kronanja angleškega kralja. Dogovori se vrše in upati je, da bo ta „stavka" poravnana mirnim potom.

— **Afêra Wolf** zavzema čim dalje večje dimenzije. Vse rodbinske tajnosti, prepiri in škandali se razkrivajo javnosti, po nemških časopisih. — Kakor poroča „Trautenaucr Zeitung", je imel Wolf s sedanjo gospo prof. Seidlovo sestanek „samo enkrat", in takrat ga je „izjemoma premagala možka slabost", kar se pripeti tudi tisočerim drugim oženjenim moškim. To je bilo pred štirimi leti, ko ni bila g. Seidlova še z nikomer zaročena, pač pa je imela z nekim gospodom površno razmerje. Po poroki prof. Seidla pa ni imel Wolf baje nikakih zvez več z njegovo soprogo, dasi je bil res pri poroki in krstni boter otroka. Očetovstvo otroka seveda ni dognano. Wolf in Seidlova tašča, gospa Tschan, dementirata trditev, da je prigovarjal Wolf g. Seidlovi, naj stopi v intimno razmerje s svojim tako imenovanim zaročencem ali s sedanjim možem, da ji bo možno, odvrniti eventuvalne posledice na koga druzega. Tschanova hčerka je sama povedala vse svojemu soprogu, a ta je povzročil javen škandal. Vsekakor je čudno, da se zavzemata poslanec Tschan in njegova žena proti Seidlu za Wolfa, ko jima je vendar zapeljal hčer in nakopal vsej družini največjo sramoto. To priča, da pripisujeta svoji hčeri velik del krivde in da sta Wolfu odpustila. Seidl je bil baje prav od začetka svojega zakona grozno ljubosumen na vsakogar ter je ljubosumen še dandanes na Wolfa, ker ni dobil ženine dote. Seidl misli, da je tega kriv Wolf, ki je še danes Seidlove gospe starišem ljubši kot tiranski zet prof. Seidl, ki svojo ženo trpinči in jo ima vedno zaprto. V Brovnovu je pred volilci Wolf sam razložil svoje razmerje do Tschanove hčere, sedanje Seidlove žene.

— **Prijateljsko pogodbo** sta napravila dva Hrvata v Ameriki. Oba sta odšla o jednem času iskat dela tja čez morje, ter ga dobila nedaleč od Calumeta. Vedno sta delala skupaj, delila žalost in veselje med seboj. Pred nekaj meseci pa je prišla v ondotni kraj mlada, krasna Hrvatica in ta dva prijatelja zaljubila sta se oba v njene krasne oči. Tudi mlada rojakinja bila jima je naklonjena, toda nikakor se nista mogla prepričati, katerega ima raje, da bi hotela postati njegova soproga. No mlada prijatelja sta se pogovorila prijateljsko, da pustita čas in prostost dekletu, da svobodno sama odloči. Napravila sta pogoj, da mora tisti, ki ne dobi devojke, biti kot priča pri poroki in vrhu tega plačati še deset sodčkov piva, da ga popijejo na svatbi. Te pogodbe se sedaj vestno držita ter mirno čakata, kedaj pride čas, da si Hrvatica izbere ženina.

— **Zvest konj** nahaja se v angleških hlevih v Zagrebu, v katerih so konji namenjeni za južno Afriko. Ta konj ima svojo domovino v Rusiji in je močan, žilav, pravi kras svojega rodu. Toda ne more ga nikdo vkrotiti. Celo oni veščaki, ki zbirajo konje za južno Afriko, kupili so ga kar od daleč, kajti natančneje ogledovati si ga ni nikdo upal radi njegove divjosti. Vedeli niso, kaj bi počeli ž njim. Najeli so potem nalašč nekega Rusa, ki pa se prav izborno razume s konjem. Govori mu v ruskem jeziku, gladi ga in divji konj je kakor jagnje. Zanimivo je gledati, kadar mu prinaša hrane. Konj rezgeta veselja, oči se mu iskre, če vidi, da je njegov rojak. Ako pa mu tujec prinese hrane, bije z nogami, grize tako, da se mu ni mogoče približati. Toda Rus ki ga oskrbuje, ne mara iti ž njim v boj proti Burom, toraj vodstvo namerava poslati tudi konja nazaj na Rusko.

— **Osebni vlak v telegrafskem uradu.** Nekaj sličnega, kakor zadnjič v Frankobrodu, se je te dni zgodilo v Zittavi. Osobni vlak je na postaji skočil s tira, stroj je predrl skozi steno telegrafskega urada in zmečkal stroje in mize. Uradniki so se rešili.

— **Zanimiva razstava slik** napovedana je na Dunaju Ta razstava bode obsegala samo slike, ki so jih zgotovili člani cesarske hiše. Vstopnina, ki najbrže ne boge nizka, namenjena je za dobrodelne svrhe

— **Žrtve »časti«.** Pod tem naslovom prinaša „Odbor" žalostno povest o nasledkih dvoboja. Pred kratkim se je imel poročiti nadporočnik Blaškovič v Leiebam-u s krasno devojko. Toda od častnega soda dobil je ženin poziv, da se mora bojevati poprej s svojim prijateljem, s katerim sta se nekaj sprla ter si medsebojno napovedala dvoboj. Blaškovič se je vdal tej zahtevi ter se isti dan, ko se je imel poročiti, bojeval s svojim nasprotnikom, kateri ga je v dvoboju usmrtil. Nevesta, ki je pričakovala svojega zaročnika, videla ga je mrtvega na dvoru. Sirota je plakala od tedaj neprestano na ženinovem grobu in nobena stvar je ni mogla vmiriti. Čez nekaj dni pa je vsled neizmerne tuge nenadoma umrla. Vsa nemška gospoda in celo cesar, zanimala se je za ta dvoboj ter iskreno obžalovala nasledke dvoboja.

— **Velik požar v Moskvi.** Kakor se iz Moskve poroča, je pred kratkim gorelo poslopje zavarovalnice v Moskvi. 30 ognjegascev je pri gašenju padlo v nezavest.

— **Močni ljudje.** Da narodne pravljice o močnih in velikih ljudeh niso tako brez podlage, pričuje neki poznani hrvatski pisatelj z nekim člankom v „Danici Ilirskej“ l. 1843. izmed katerih tukaj par vzgledov. Leta 1804 zidali so v Smiljanu velik prostor za shrambo žita. Ko je bil napravljen temelj zidovju, treba je bilo na voglih velikih robatih kamenjev. Ti so pač bili pripravljeni in dvanajst ljudi se dvigne, da spravijo kamen na zidovje. Toda, bil jim je pretežak. Videvši to, počne se jim neki Ilija Devčič, Hrvat iz Kučišta na Velebitu, smejati, da so tako malo močni, da celo njih dvanajst ne spravi kamena na prostor, da naj se uče od njega, kako se nosi kamen. Zasuče si rokave, pljune v dlan, ter počne sam valiti kamen do mesta. Ondi obseže ga previdno z rokama, vzdigne ga od tal, ter počasi postavi na vogel zidovja. V ta kamen so uklesali ime in dan tega dogodka, ter ga zvali „Devčičev kamen“, kateri stoji še sedaj ondi v Smiljanu, samo, da je najbrže ometan z apnom. Težo kamena cenijo na 785 funtov po stari tehtnici. Devčič bil je visok 6 črevljev in 6 palcev, žilav in širokih ledij. Bil je ubog, ter je umrl kot angleški pomorščak v Misiru. Pravi se o njem, da kadar so ga razdražili ljudje, zamahnil je z roko, in takoj so bili štirje na tleh. Drugi znamenit gorostas je Franjo Bubaš iz Kaniže, tudi Hrvat. Bilo je l. 1776. ko se je kot novinec vežbal blizu Kaniže. Mimo prišli so graničari noseč na konjih redke vrste vino, katero so hoteli utihotapiti. Jeden konj teh graničarjev je šepal, ter zaostal za drugimi. Novinec Bubaš je dejal, ko bi mu stotnik pustil, prenesel bi konja z jezdecem vred čez most novčije. Stotnik mu je dovolil, ter ga nesel čez dvesto korakov dolg most. Ko je videl to njegov višji, kupil je vse vino od graničarjev, ter ga podaril Bubašu. Še enega podobnih vzgledov našteva hrvatski pisatelj in to nekega Roka Devčiča, kateri je služil pri vojakih kot strelec. Leta 1836 šel je kmet Miškulin v gozd da pripelje domov hrast za popravo hiše. Toda voz ni mogel do hrasta. Ko je to opazil Devčič, vzdigne 700 funtov težki hrast na rame ter ga nese do voza v začudenje vseh, ki so videli ta slučaj. Podobnih orjaških ljudi nahajalo se je, kakor pravi pisatelj, ondot več, toda večinoma so izumrli, da o njih rodu ni sledu.

Loterijske srečke.

V Lincu dne 25. januvarja t. l.: 88, 60, 74, 21, 5.
V Trstu dne 25. januvarja t. l.: 55, 58, 8, 79, 70.
V Pragi dne 29. januvarja t. l.: 22, 42, 4, 18, 86.

100—300 gold. na mesec

zamorejo osebe vsakega stanu na vsakem kraju gotovo in pošteno brez kapitala in zgube zaslužiti z prodajo postavno dovoljenih državnih papirjev in srečk.

Ponudbe sprejme **Ludwig Oesterreicher,** Deutsche Gasse 8 Budapest. (2—10)

Tržne cene.

V Ljubljani dne 31. januvarja 1902. Pšenica K 9 30 h, rž K 7·— h, ječmen K 7·— h, oves K 8·— h ajda K 6 50 h, proso K 6 80 h, turšica K 6 20 h, leča K 9 — h, fižol K 8·— h. Vse cene veljajo za 50 kilogramov.

Kuverte s firmo in vizitnice

priporoča

J. Blasnikova tiskarna v Ljubljani.

Doktorja pl. Trnkóczyja

preskušena zdravilna in redilna sredstva, preskušena že mnogo let, priporoča in razpošilja

lekarna Trnkóczy v Ljubljani.

Najceneje se dobivajo v podpisani lekarni, če se naroča po pošti, odkoder se ta zdravila vsak dan na vse strani sveta z obratno pošto s poštnim povzetjem takoj pošiljajo, tudi celo samo jeden komad z natančnim navodilom o uporabi.

Za štedilne gospodinje, dojenčke, otroke, nervozne, okrevajoče, slabotneže, malokrvne, bledične, za vsakega bolnika, sploh za vsakega se namesto brezmočne, razdražujoče kave in ruskega čaja **doktorja pl. Trnkóczya**

Kakao sladni čaj priporoča kot tečno, krepilno, zdravo in najceneje hranilno sredstvo. Zavojček (četrt kile vsebine) 40 h, 14 zavojčkov samo 5 K.

Dalje se priporoča: **Doktorja pl. Trnkóczyja**

Želodečne kapljice. Izborno sredstvo za želodec. Deluje pomirjujoče, krepilno, bolest utešujoče, tek vzbujajoče, čisti želodec in pospešuje prebavo. Steklenica 40 h, pol tucata 2 K.

Krogljice, odvajalne, želodec čistilne. Čistijo želodec, odvajajo blato, odpravljajo napenjanje in zabasanje želodca brez vseh bolečin, kakor se to čestokrat pripeti pri drugih krogljicah. Škatlja 42 h, šest škatljic 2 K 10 h. — **Pocukrene krogljice.** Škatlja 80 h, tri škatlje 2 K.

Prsni, plučni in kašljev sok ali zeliščni sirup, prirejen z lahko raztvarljivim apnenim železom, utišuje kašelj, raztvarja sliz, lajša bol in kašelj, vzbuja tek in tvori kri. Steklenica 1 K 12 h, pol tucata 5 K.

Drgnilni ali udov cvet (protinski cvet, Gichtgeist) priporočljiv je kot boli utešujoče, lajšajoče drgnenje v križu, rokah in nogah, kot novo poživljajoče drgnenje po dolgem hodu in težkem delu. Steklenica 1 K, šest steklenic 4 K 50 h.

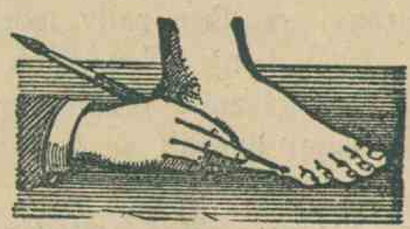

Varstvena znamka

Tinktura za kurja očesa, preskušeno sredstvo proti bolestnim kurjim očesom, bradavicam, roženici, žuljem in ozeblinam. Ima to veliko prednost, da je treba s priloženim čopičem bolno mesto zgolj namazati. Steklenica 80 h, šest steklenic 3 K 50 h.

Ker je vedna skrb p. n. ekonomov, poljedelcev, živinorejcev itd. obrnjena na vzdrževanje zdrave in krepke živine, opozarjamo iste posebno na doktorja pl. Trnkóczyja redilne pripravke za živino.

Doktorja pl. Trnkóczyja (12 6)

Živinski redilni prašek za notranjo rabo pri **kravah, volih in konjih.** Že blizu **50 let** z najboljšim uspehom uporabljevan, kadar krave nočejo žreti, in da se zboljšuje mleko. Zavojček z navodilom glede uporabe 1 K, pet zavojčekov **samo** 4 K.

Varstvena znamka.

Prašičji redilni in krmilni prašek. Varstveno in dijetetično sredstvo za prašiče. Za notranjo rabo, služi za tvorbo mesa in tolšče. Zavojček 50 h, pet zavojčkov **samo** 2 K.

Pozor! Ta prašičji prašek in Kakao-sladni čaj, dobite tudi v vseh prodajalnicah, če pa ne, potem po pošti.

Odgovorni urednik **August Pucihar.** — Tisk in založba **J. Blasnikovi nasledniki.**